

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/18/1645

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor Liisa Ojangu
Otsuse tegemise aeg ja koht	10.07.2018 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	05.06.2018
Teabevaldaja	Eesti Sõjamuuseum Mõisa tee 1, Viimsi vald, 74001 Harjumaa info@esm.ee
Vaide esitaja	XXX

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 1 ja 4, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 3 alusel

1) teen vaideotsuse rahuldada vaie;

2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata vaide esitaja 29.05.2018 esitatud teabenõue uuesti läbi ning väljastada Helar Lille, Toomas Hiio ja Leho Lõhmuse töölepingud ulatuses, millele ei ole alust juurdepääsupiirangut kehtestada. Teabe osas, millele on kehtestatud juurdepääsupiirang, selgitada, millisel alusel juurdepääsupiirangud on seatud ning miks juurdepääsupiirang on antud juhul põhjendatud.

4) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 17.07.2018.

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

Riigiasutus saab käesoleva haldusakti vaidlustada vaidega Andmekaitse Inspeksiooni peadirektorile või Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspeksiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspeksioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioon sai XXX vaide, mille kohaselt saatis ta 29.05.2018 Eesti Sõjamuuseumi teabenõude, milles palus väljastada mh Helar Lille, Toomas Hiio ja Leho Lõhmuse töölepingud. Teabenõudele vastati 05.06.2018 ning keelduti töölepingute väljastamisest, põhjendusega, et tööleping on kahe isiku vaheline leping ega kuulu avalikustamisele.

Andmekaitse Inspeksioon esitas 06.06.2018 Eesti Sõjamuuseumile järelepärimise, milles palus selgitada, millisel alusel ja põhjendusel ei ole teabenõudjale väljastatud küsitud töölepinguid.

Eesti Sõjamuuseum vastas järelepärimisele 08.06.2018.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide esitaja leiab, et Eesti Sõjamuuseum on rikkunud oma tegevusega avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid ja seda järgnevatel põhjustel:

a) Avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Sama seaduse § 3 lg 2 kohaselt võib avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras.

b) Eesti Sõjamuuseum-kindral Laidoneri muuseumi põhimääruse § 1 lg 1 kohaselt on Eesti Sõjamuuseum –kindral Laidoneri muuseum Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus ja riigimuuseum muuseumiseaduse tähenduses. Muuseumiseaduse § 20 lg 1 kohaselt rahastatakse riigimuuseumi tegevust riigieelarvest. Eesti Sõjamuuseum täidab muuseumiseaduse § 2 lg 1 esimesest lausest tulenevalt avalikke ülesandeid. Avaliku teabe seaduse § 5 lg 1 p 1 kohaselt on teabevaldajaks ka riigiasutus. Kuna Eesti Sõjamuuseum on Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus, siis on ta teabevaldajaks avaliku teabe seaduse § 5 lg 1 p 1 mõistes, kellele laienevad teabevaldaja kohustused kogu tema valduses oleva teabe osas. Teabevaldaja kohustused on sätestatud avaliku teabe seaduse § 9 lg 1 ja 2.

c) Eesti Sõjamuuseum keeldus vaide esitaja teabenõude esimese punkti täitmisest, põhjendusega, et muuseumi direktori tööleping on kahe isiku vaheline leping, mis ei kuulu avalikustamisele. Samuti on teabele juurdepääsupiirang kehtestatud avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 alusel, kuna teabevaldaja arvates ei ole tööleping Eesti Sõjamuuseumis loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Vaide esitaja teabevaldaja sellise põhjendusega ei nõustu. Avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Vaide esitaja leiab, et avaliku sektori asutuses sõlmitavate töölepingute puhul pole kahtlustki selles, et tegemist on teabega, mis on loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Muuseumiseaduse § 18 lg 3 kohaselt sõlmib minister riigimuuseumi direktoriga 5 aastase tähtajalise tööleping. Kuna kaitseministril on õigus sõlmida muuseumiseaduse § 18 lg 3 lähtuvalt tööleping Eesti

Sõjamuuseumi direktoriga, siis on kaitseministri puhul tegemist ametiisikuga korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 1 mõistes, kellel on ka ametiseisund sama seaduse § 2 lg 2 p 1-2 mõistes. Korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 1 kohaselt on ametiisik füüsiline isik, kellel on ametiseisund avaliku ülesande täitmiseks. Sama seaduse § 2 lg 2 kohaselt on ametiseisund õigusaktist, tehingust või asutuse töökorraldusest tulenev õigus ja kohustus avaliku ülesande täitmiseks. Lähtudes korruptsioonivastase seadusest saikaitseminister Eesti Sõjamuuseumi direktoriga töölepingut (otsus korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 2 p 1 mõistes) sõlmides tegutseda üksnes avalikku ülesannet täites. Järelikult on kaitseministri poolt sõlmitud tööleping Eesti Sõjamuuseumi direktoriga avalik teave avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 mõistes, kuna see teave on loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Avalik teave kuulub teabenõude korras osaliselt või täielikult avalikustamisele, välja arvatud juhul kui teabele laienevad täies ulatuses juurdepääsupiirangud. Teabenõude täitmisest keeldumise alused on ära toodud avaliku teabe seaduse § 23. Teabenõude täitmisest keeldumist tuleb avaliku teabe seaduse § 23 lg 3 kohaselt teabenõudjale põhjendada. Avaliku teabe seaduse § 34 lg 1 kohaselt saab teabele juurdepääsupiiranguid kehtestada üksnes seaduses sätestatud aluse olemasolul. Juurdepääsupiirangute alused on sätestatud avaliku teabe seaduse § 35 või valdkondade eriseadustes. Sama seaduse § 3 lg 1 ei ole käsitletav teabele juurdepääsupiirangu alusena, kuna see avab üksnes avaliku teabe mõiste, mitte ei kohusta aga teabevaldajat teabele juurdepääsupiiranguid kehtestama. Samuti tuleb arvestada, et riigiasutus on teabevaldajaks kogu tema valduses oleva teabe osas, järelikult on kogu tema valduses olev teave üldjuhul käsitletav avaliku teabena. Kuna Eesti Sõjamuuseum pole eespool nimetatud nõudeid teabenõude menetlemisel järginud, ei saa Eesti Sõjamuuseumi tegevust vaide esitaja teabenõude menetlemisel õiguspäraseks pidada.

d) Eesti Sõjamuuseum keeldus vaide esitaja teabenõude teise ja kolmanda punkti täitmisest põhjendusega, et muuseumi direktori kahe asetäitja tööleping on kahe isiku vaheline leping, mis ei kuulu avalikustamisele. Samuti on teabele juurdepääsupiirang kehtestatud avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 alusel, kuna teabevaldaja arvates ei ole tööleping Eesti Sõjamuuseumis loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Vaide esitaja teabevaldaja sellise põhjendusega ei nõustu. Avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave, mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Vaide esitaja leiab, et avaliku sektori asutuses sõlmitavate töölepingute puhul pole kahtlustki selles, et tegemist on teabega, mis on loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Eesti Sõjamuuseum-kindral Laidoneri muuseumi põhimääruse § 7 p 4 kohaselt sõlmib, muudab ja lõpetab töölepingud töötajatega Eesti Sõjamuuseumi direktor. Kuna Eesti Sõjamuuseumi direktoril on õigus sõlmida, muuta ja lõpetada muuseumi töötajatega töölepinguid Eesti Sõjamuuseum-kindral Laidoneri muuseumi põhimääruse § 7 p 4 kohaselt, siis on Eesti Sõjamuuseumi direktori puhul tegemist ametiisikuga korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 1 mõistes, kellel on ka ametiseisund sama seaduse § 2 lg 2 p 1-2 mõistes. Korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 1 kohaselt on ametiisik füüsiline isik, kellel on ametiseisund avaliku ülesande täitmiseks. Sama seaduse § 2 lg 2 kohaselt on ametiseisund õigusaktist, tehingust või asutuse töökorraldusest tulenev õigus ja kohustus avaliku ülesande täitmiseks. Lähtudes korruptsioonivastase seadusest sai Eesti Sõjamuuseumi direktor muuseumi töötajatega töölepinguid sõlmides, muutes ja lõpetades (otsus korruptsioonivastase seaduse § 2 lg 2 p 1 mõistes) tegutseda üksnes avalikku ülesannet täites. Järelikult on Eesti Sõjamuuseumi direktori poolt muuseumi töötajatega sõlmitud, muudetud ja lõpetatud töölepingud avalik teave avaliku teabe seaduse § 3 lg 1 mõistes, kuna see teave on loodud seaduses sätestatud avalikke ülesandeid täites. Avalik teave kuulub teabenõude korras osaliselt või täielikult avalikustamisele, välja arvatud juhul kui teabele laienevad täies ulatuses juurdepääsupiirangud. Teabenõude täitmisest keeldumise alused on ära toodud avaliku teabe seaduse § 23. Teabenõude täitmisest keeldumist tuleb

avaliku teabe seaduse § 23 lg 3 kohaselt teabenõudjale põhjendada. Avaliku teabe seaduse § 34 lg 1 kohaselt saab

teabele juurdepääsupiiranguid kehtestada üksnes seaduses sätestatud aluse olemasolul. Juurdepääsupiirangute alused on sätestatud avaliku teabe seaduse § 35 või valdkondade eriseadustes. Sama seaduse § 3 lg 1 ei ole käsitletav teabele juurdepääsupiirangu alusena, kuna see avab üksnes avaliku teabe mõiste, mitte ei kohusta aga teabevaldajat teabele juurdepääsupiiranguid kehtestama. Samuti tuleb arvestada, et riigiasutus on teabevaldajaks kogu tema valduses oleva teabe osas, järelikult on kogu tema valduses olev teave üldjuhul käsitletav avaliku teabena. Kuna Eesti Sõjamuuseum pole eespool nimetatud nõudeid teabenõude menetlemisel järginud, ei saa Eesti Sõjamuuseumi tegevust vaide esitaja teabenõude menetlemisel õiguspäraseks pidada.

e) Seega palub vaide esitaja Andmekaitse Inspeksioonil alustada menetlust Eesti Sõjamuuseumi tegevuse õiguspärasuse kontrollimiseks, et selgitada välja, kas Eesti Sõjamuuseum on järginud vaide esitaja teabenõude menetlemisel avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid. Vajaduse korral teha Eesti Sõjamuuseumile ettekirjutus seadusliku olukorra taastamiseks.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Vastavalt järelepäringule vaidemenethuses saadab Eesti sõjamuuseum vastuse järgnevalt: Toomas Hiio ja Leho Lõhmuse töölepingud on vastavalt avaliku teabe seaduse § 37 lg 1 punktile 12 asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave. Muuseumi direktori asetäitjate ülesanded on avaldatud Riigi Teatajas Eesti Sõjamuuseum – kindral Laidoneri muuseumi põhimääruse §-s 8. Hellar Lillega sõlmis töölepingu kaitseminister. Edastame Teie pöördumise vastavalt avaliku teabe seaduse § 21 lõikele 1 Kaitseministeeriumile.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 5 lg 1 punkti 1 alusel on teabevaldajaks riigiasutus. Eesti Sõjamuuseumi põhimääruse § 1 lg 1 kohaselt on Eesti Sõjamuuseum Kaitseministeeriumi hallatav riigiasutus ja riigimuuseum muuseumiseaduse tähenduses. Eesti Sõjamuuseum on seega teabevaldaja.

AvTS § 3 alusel on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites.

Muuseumi direktori ja direktori asetäitjate töölepingud on sõlmitud selleks, et reguleerida, millised õigused ja kohustused on töötajatel muuseumi kui avaliku ülesannet täitva asutuse ees. Seega on töölepingud loodud avalikke ülesandeid täites.

AvTS § 3 lõike 2 alusel võib avalikule teabele juurdepääsu piirata vaid seaduses sätestatud korras.

Vaide kohaselt ning teabevaldaja vastusest järelepärimisele selgub, et teabevaldaja ei ole vaide esitajale direktori ega kahe direktori asetäitja töölepingut üldse väljastanud.

Teabevaldaja selgitas vastuses järelepärimisele, et kõnealused töölepingud on tunnistatud asutusesiseseks kasutamiseks AvTS § 37 lg 1 punkti 12 alusel ning et Helar Lillega on töölepingu sõlminud kaitseminister.

Kui Eesti Sõjamuuseumil on Helar Lille tööleping olemas, siis ei ole teabenõude täitmisel takistuseks asjaolu, et töölepingu on Helar Lillega sõlminud kaitseminister. Kui Eesti

Sõjamuuseumil siiski ei ole Helar Lille töölepingut, tuleb teabenõue selles osas saata täitmiseks Kaitseministeeriumile.

Teabevaldaja viidatud AvTS § 37 on alates 01.10.2003 kehtetu.

AvTS § 35 näeb ette olukorrad, millal teabevaldaja peab avalikule teabele juurdepääsupiirangu seadma. AvTS § 35 lg 1 punkt 12 näeb ette, et teabele tuleb seada juurdepääsupiirang, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatus. Juurdepääsu piirangu seadmist peab teabevaldaja suutma põhjendada.

AvTS § 38 lõike 2 alusel tagatakse juurdepääs üksnes sellele osale teabest või dokumendist, mille kohta juurdepääsupiirangud ei kehti.

Seega peab Eesti Sõjamuuseum vaide esitaja 29.05.2018 esitatud teabenõude uuesti läbi vaatama ning väljastama Helar Lille, Toomas Hiio ja Leho Lõhmuse töölepingud ulatuses, millele ei ole alust juurdepääsupiirangut kehtestada. Teabe osas, millele on kehtestatud juurdepääsupiirang, selgitada, millisel alusel juurdepääsupiirangud on seatud ning miks juurdepääsupiiranguid on antud juhul põhjendatud.

/allkirjastatud digitaalselt/

Liisa Ojangu
vaneminspektor
peadirektori volitusel